
Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Høring - styrking av forbrukeres rett til å betale med kontanter

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets (JD) høringsbrev 1. september 2022 med vedlagt høringsnotat.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har vurdert høringsforslaget med utgangspunkt i vår rolle som fagorgan innen betalingsformidling for statlige virksomheter, jamfør omtale under.

DFØs rolle

DFØ forvalter økonomiregelverket i staten og ivaretar rollen som fagorgan innenfor betalingsformidling overfor statlige virksomheter. Dette innebærer at vi skal følge med på utviklingen i markedet og vurdere tilstand og endringsbehov innen betalingsformidling i staten. Vi skal videre gi råd og legge til rette slik at statlige virksomheter har tilgang til betalingsløsninger som dekker deres behov på en sikker og effektiv måte. DFØ inngår og forvalter rammeavtaler med banker om betalings- og kontoholdstjenester på vegne av statlige virksomheter.

Utgangspunktet for vår vurdering i denne høringsuttalelsen er at alle virksomheter skal ha mulighet til få oppgjør for sine krav overfor forbrukerne, også i de tilfeller der forbrukerne ikke har bankkonto og må betale med kontanter.

DFØs innspill

Justis- og beredskapsdepartementets ber i punkt 5.2 i høringsnotatet om tilbakemelding på forslag til et nytt tredje ledd i Finansavtalelovens § 2-1 om forbrukeres rett til å betale med kontanter når en vare eller tjeneste selges i et fysisk salgslokale. Videre ber departementet i punkt 5.3 om innspill på om forbrukerne bør ha rett til å betale med kontanter også når tjenester ikke selges i et salgslokale.

DFØ er av den mening at det nye forslaget til § 2-1 tredje ledd vil være en god klargjøring av forbrukers rett til å gjøre opp for seg med kontanter i fysiske lokaler (punkt 5.2).

Når det gjelder forbrukers rett til å gjøre opp for seg med kontanter utenfor fysiske lokaler (punkt 5.3) har vi valgt å gi noen kommentarer på den delen som omfatter problemer som oppstår når en

forbruker uten bankkonto skal betale en faktura, herunder om det er behov for en tilrettelegging av adgangen til å betale faktura med kontanter.

Forbrukere uten bankkonto har en begrenset mulighet til å gjøre opp sine økonomiske forpliktelser. De siste årenes utvikling i det norske betalingssystemet innebærer i praksis at bankene ikke lenger tilbyr kontanttjenester overfor forbrukere som ikke er kunde i en bank (og derfor ikke har bankkonto). Vår erfaring er at forbrukere uten bankkonto ikke kan betale en faktura med kontanter i en bank eller via Kontanttjenester i butikk. Per i dag er vi ikke kjent med at markedet tilbyr alternative løsninger for kontanter når disse forbrukene skal betale fakturaer. For statlige virksomheter innebærer dette at de hver for seg må avtale med den enkelte forbruker hvordan oppgjør av fakturaen skal skje. Dette gjør det problematisk og ressurskrevende både for virksomheten og forbrukeren.

Forbrukere som ikke har tilgang til bankkonto og virksomheter som utsteder krav til denne gruppen forbrukere, har en forventning om at fakturaer må kunne betales med kontanter og at slike betalinger kan skje utenfor virksomhetens fysiske lokaler. Så lenge det ikke finnes alternative betalingsløsninger som kan erstatte kontanter, bør også forbrukere uten bankkonto ha en rett til å betale fakturaer med kontanter. Dersom forbrukere uten bankkonto skal ha denne retten er det etter vår mening nødvendig at det legges til rette for at disse forbrukerne får tilgang til kontanttjenester via det norske betalingssystemet.

Vennlig hilsen

Bjørg Helene Holen
Avdelingsdirektør

Erik Heen
seksjonssjef

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift